

گفتگوی آقای عراقچی با خبرگزاری مهر

در دفاع از موافقتنامه ژنو

امیرفیض- حقوقدان

پس از تجزیه تحلیل حقوقی موافقت نامه ژنو، آقای سید عباس عراقچی سرپرست تیم ایران و امضاکننده موافقتنامه ژنو، با خبرگزاری مهر (یازدهم آذرماه) گفتگویی داشته که چون اظهارات ایشان با تجزیه تحلیل حقوقی موافقتنامه ۵+۱ و ایران، بی ارتباط نیست لذا تکلیف حضور در اظهارات آقای عراقچی به این تحریر افتاد.

مرکز اظهارات ایشان متوجه یک امتیاز تخیلی است که با امضای موافقتنامه برای جمهوری اسلامی ایجاد کرده است. آن امتیاز را ایشان چنین تعریف میکند.

حواصیت این است که کشورهای عضو دائم شورای امنیت که خود قطعنامه ها را وضع کرده اند، اکنون با توافقی که کرده اند، خواسته های قطعنامه های شورای امنیت در آن گنجائیده نشده است.

ایشان چنین نتیجه گرفته اند که موافقتنامه ایجاد تعهد و الزامی برای جمهوری اسلامی در اجرای قطعنامه های شورای امنیت نکرده است و واژه ADRESS که به معنای پرداختن است و به همت تیم ایرانی در موافقتنامه جاسازی شده رعایت قطعنامه های شورای امنیت را از جانب جمهوری اسلامی زیر سوال برده و ضعیف کرده. و در مراحل بعدی مذاکرات، به آن قطعنامه ها (قطعنامه های شورای امنیت) پرداخته میشود.

ایشان همچنین گفته است کار مهمی بود که صورت گرفت و اجرای قطعنامه های شورای امنیت تبدیل به پرداختن شد. او اضافه کرد «از واژه پرداختن میتوان تعبیر مختلفی صورت گیرد. این کلمات بار مهمی در موافقتنامه های سیاسی دارد. ما زیر بار هیچ تعهدی نرفتیم و تنها قبول کردیم که در مراحل بعدی به آن قطعنامه هم برسیم. اینکه در آن زمان چه چیزی انجام خواهیم داد را اعلام نکردیم و چیزی در این باره قبول نکردیم ما چون برنامه سلاح هسته ای نداشتیم آنها میتوانند پیروزی خودشان را اعلام کنند» (از گفتگوی آقای عراقچی بامهر)

امتیاز تخیلی

امتیازی که آقای عراقچی تصور کرده خیالی است نه واقعی.

مختصر و فشرده خیال آقای عراقچی این است که در موافقتنامه ۵+۱ با ایران چون ذکر خواسته قطعنامه های شورای امنیت علیه ایران (قطعنامه های ۱۷۴۷، ۱۷۳۷، ۱۸۰۳ و ۱۸۳۵) نشده لذا آن قطعنامه ها ضعیف و زیر سوال قرار گرفته است.

نه در آیین دادرسی حقوق خصوصی، نه در آیین دادرسی محاکم بین المللی، نه در مباحث علمی و یا احکام دادگاه ها صراحتی مبنی بر اصالت ادعای آقای عراقچی وجود ندارد. بلکه اشاره به سندی که حکایت از خواسته دارد کافی است.

مثالش این است؛ کسی که خواستار رعایت حقوق بشر است استناد به اعلامیه جهانی حقوق بشر کافی است و دیگر نیازی نیست که تمام مواد اعلامیه را انشاء کند و همچنین است کسی که خواستار رعایت منشور سازمان ملل و یاقانون اساسی کشور و یایک قاعده فیزیکی میشود و امثالهم.

اصل این است که پایه گفتگوها برای اهل فن است که یک اشاره برای آنها کافی است نه برای افراد دور از قضایا که حتی توضیح در جزئیات هم کفایت نمیکند.

در موافقتنامه ۵+۱ و جمهوری اسلامی، به کرات الزام جمهوری اسلامی به قطعنامه های شورای امنیت در رابطه با مسائل هسته ای اشاره شده، حال اگر به شماره و یا متن آنها اشاره نشده این میشود دلیل تضعیف و یا بی اعتبار شدن قطعنامه ها؟؟

اساسا نقش گروه ۵+۱ در ماجرای هسته ای ایران، نقش میانجیگری است برای اجرای قطعنامه های شورای امنیت از طرف ایران. این موضوع نشان میدهد که طرفین موافقتنامه به دقایق قطعنامه ها و حتی جریان و علت صدور مشکلات آن واقف و آگاه هستند. در اینصورت چگونه میتوان گفت بملاحظه آنکه گروه ۵+۱ تجدید مطلع قطعنامه های شورای امنیت را نکرده بنابراین به آن قطعنامه ها بی اعتنائی شده و از رده اعتبار دور شده است؟

اختلاف نقش گروه ۵+۱

بی توجهی دیگر ایشان که منشاء خیال امتیاز برای جمهوری اسلامی شده موضع ۵+۱ است که آقای عراقچی برای آن گروه یک شخصیت حقوقی جدا از شورای امنیت قائل شده و بطرفیت آن گروه با ایران رسمیت داده است.

در حالیکه موضع گروه مزبور یک موضع میانجیگری است از طرف شورای امنیت که میانجی باشد تا ایران به اجرای قطعنامه ها تن دهد. بنابراین از آنجا که ذات میانجیگری حکم میکند که کاملا بیطرف باشد و در جریان گفتگوها حضور داشته باشد گروه مزبور، از نقش میانجیگری خود گستاخی کرده و خود را طرف موافقتنامه جازده است و طرف ایران هم هیچگونه اعتراضی به دخالت گروه و عبور از حد میانجیگری نکرده است.

در سال ۲۰۰۳ که اختلافات فعالیت های هسته ای ایران مطرح شد تنها سه کشور آلمان و فرانسه و انگلیس معترض ایران بودند و بعدا آمریکا و روسیه و چین هم به آن سه کشور پیوستند و چون جمهوری اسلامی در اجرای قطعنامه های شورای امنیت تعلل و یا استنکاف و یا باشرائطی روبرو شد کشورهای مزبور که همگی عضو دائم شورای امنیت و عملا هم کشورهای مقتدر جهان بودند در نقش میانجیگری برای الزام ایران به انجام قطعنامه ها قرار گرفتند و کم کم با استفاده از نفوذ جهانی و ضعف مقابل جمهوری اسلامی گروه مزبور بصورت طرف اصلی موافقت نامه با ایران درآمد.

تا آنجا که مطالعات نشان میدهد هیچ قطعنامه ای از سوی شورای امنیت صادر نشده که گروه ۵+۱ بنماینده از سوی شورای امنیت در مسئله اختلافات هسته ای ایران با آژانس اتمی و یا شورای امنیت رسیدگی و موافقت نامه تنظیم کند.

بموجب منشور سازمان، شورای امنیت میتواند برای حل و فصل قضایا و آگاهی برای تصمیمات بعدی موضوع رابه میانجی ویا به گروه تحقیق رجوع دهد واین عمل سابقه روشنی درحقوق بین الملل دارد.

اینکه کسانی ادعا دارند که تحریم های آمریکا وکنگره آن کشوریکطرفه و خلاف منشورسازمان ملل و خودسرانه است یکی از دلایل ادعای درست آنها همین است که گروه ۵+۱ از نقش میانجیگری که عملا به خود اختصاص داده بود خارج شده است وبصورت یک مدعی دست اول زیاده خواد درآمده.

دفاع ۱+۵ چیست

طرح مسئله بالا، رخصت میدهد که یکطرفه نباشد وبه دفاع گروه هم توجه شود.

گروه ۵+۱ مدعی است که برخی از اقداماتش در رابطه با مسائل هسته ای ایران برپایه حفظ امنیت و استقلال کشورهایشان است دلیل آنها چندان هم بی اعتبار نیست آنها به مسئله زیر درحقوق بین الملل استناد میکنند.

[درحقوق عادی وقتی کسی مطلبی رامیگوید ویا تعهد ویا ادعا میکند از طرف خودش صحبت میکند و آثار آنچه راهم که میگوید متوجه خودش است ولی درحقوق بین الملل چنین نیست، وقتی رئیس و مسئول کشوری مثلا رئیس جمهور مطلبی را اعلام ویا تعهدی میکند از طرف کشور است نه خودش، وعده ای عقیده دارند که اعلامات روعسای کشورها یک بیانیه رسمی است یعنی باطی مراحل مشاوره و مصلحت و منافع ملی کشور صادر شده لذا مسئولیت آن متوجه دولت است نه فردی که آن اظهارات را کرده است]

موضوع فعالیت های هسته ای ایران هیچگاه حتی از سوی کارشناسان اطلاعاتی وفنی آمریکا درجهت تولید سلاح های هسته ای تائید نشده وحتى برای محکم کاری یک فتوا هم ضمیمه آن شد.

پس چرا آمریکا وگروهش بااین شدت به مقابله و خلع فعالیت اتمی ایران برآمده اند؟

چرا در اوت ۲۰۰۶ کمیته دائمی منتخب مجلس نمایندگان آمریکا درگزارش به کنگره، ایران راتهدید علیه امنیت ملی آمریکا دانست؟ زیرا؛

درگزارش کمیته دائمی استناد به اظهارات رئیس جمهور ایران شده بود که گفته بود:

«بدون تردید میگویم که این شعاروهدف است که واقعی است وبه حول قوه الهی به زودی جهان، بدون آمریکا و صیهونیسم را تجربه کرده ودوران حاکمیت اسلامی رابرجهان امروز تنفس خواهیم کرد»

آمریکا به این بیانیه رسمی رئیس جمهور، جمهوری اسلامی اعتبار داده به دودلیل:

اول اینکه اظهارات او دقیقا منطبق با قانون اساسی جمهوری اسلامی است که خواستار نابودی کشورهای کفر و استقرار اسلام است و دوم اینکه هیچ مرجع رسمی جمهوری اسلامی اظهارات رئیس جمهور راتکذیب ویا اصلاح نکرد واین سکوت جز تائید دلیل دیگری ندارد، چراکه اصلاح ویا تکذیب اظهارات مسئولین کشور یک روال شناخته شده در روابط بین الملل است. عجب اینکه اظهار رئیس جمهور وقت مورد استقبال مقامات جمهوری اسلامی هم قرار گرفت!

شاهد مقصود همین امروز که این تحریر تنظیم میشود سفیر ایران در افغانستان اظهارات معاون وزارت خارجه جمهوری اسلامی در مورد تشابه بین عمل آقای کرزی و پوتین را تکذیب کرد.

باور سیاسی و نظامی این است که جمهوری اسلامی برای تحقق قانون اساسی کشور که اجرای آن مورد تاکید رئیس جمهوری قرار گرفته و با شعارالله اکبر، بیعت عمومی شده نیاز به سلاحی دارد که بتواند در مقابل قدرت نظامی آمریکا مقابله کند بنابراین حکم عقل است که آمریکا بامحکم کاری از نابودی کشورش جلوگیری کند یعنی همین کاری را که دارد میکند و احتمالا کارهای دیگر.

بنابراین باید بپذیریم که علت دخالت آشکار و شتاب کنگره به وضع تحریم های سنگین علیه ایران به استناد همان اظهارات احمدی نژاد بوده است، و اظهارات او و تاکید قانون اساسی جواز نگرانی های آمریکاست.

حاشیه = همین جا فرصت تجدید این حقیقت هست که اظهارات خام و سردستی وبدون ارزیابی اعلیحضرت و یا امضاهای تنفیذی افراد نسبت به موضوعات از جمله ماده ۱۱ قطعنامه مرحوم، بی اثر خواهد بود و اثرات آن بعدها و به مناسبت هائی معلوم خواهد شد چنانکه اثرات اظهارات احمدی نژاد بعد از سالها دارد نمایان میشود.

(پایان حاشیه)

امتیاز خیالی دیگر

گرچه یک بحث اصولی توجه به زوائد فرودست و فکاهی را پذیرا نیست ولی طرح آن از سوی امضا کننده توافقنامه میتواند مجاز شناخته شود.

آقای عراقچی بکاربردن واژه **ADRESS**^۱ را در توافقنامه یک شاهکار و امتیاز بزرگی دانسته که زیرکانه در موافقتنامه جاسازی کرده است. ایشان از واژه مزبور که به تعبیر خود ایشان دارای معانی متعددی است و ایشان از معنای پرداختن آن استفاده کرده این برداشت را دارد که بمناسبت ورود واژه مزبور، قطعنامه های شورای امنیت را از جریان الزامی بودن خارج ساخته و در مراحل بعدی مذاکرات به قطعنامه های شورای امنیت پرداخته میشود. ایشان پرداختن و رسیدگی و مطرح ساختن قطع نامه های شورای امنیت را به مراحل بعد از موافقتنامه، یک امتیاز برجسته میدانند که نتیجه زیرکی خودشان به اصطلاح سر ۱+۵ کلاه گذارده است.

از حکیم مولوی نیم بیتی معروفی در دست است که پاسخ توهم ایشان است میگوید: «چونکه صد آمد نود هم پیش ماست»

۱ - آدرس در زبان انگلیسی به چم های گوناگون مصرف می شود؛ نشانی، خطاب، آدرس، نطق، خطابه، عنوان، ارسال، نام و نشان، سرنامه، طرز خطاب، مهارت، خطابت، نشانی دادن، درست کردن، قراول رفتن و معلوم نیست چطور آقای عراقچی واژه «پرداختن» را برای تعبیر این واژه بکار برده است. ح-ک

تعهدات جمهوری اسلامی در توافقنامه، مبنی بر تعطیل فعالیت های اتمی و آب سنگین اراک و توقف غنی سازی و سایر مراتب وابسته، دیگر موردی برای اجرا و یا حتی گفتگوی درباره قطعنامه های شورای امنیت باقی نمیگذارد که ایشان خوشحال باشد که اجرای آن قطعنامه ها به بعد موکول شده است.

آقای عراقچی گذاشتن واژه آدرس که یکی از معانی نزدیک آن به موافقت نامه هدف قرارداد است چنین یاد کرده حیک کاربرگ بود که صورت گرفت و اجرای قطعنامه تبدیل به پرداختن شد.

البته که کاربرگ است ولی بزرگی کار متوجه قطعنامه است نه واژه آدرس. متوجه توقف فعالیت های هسته ای است که بنابر اعلام آقای امیر طاهری تا سال گذشته ۱۰ میلیارد دلار صرف برخی از فعالیت های هسته ای ایران شده است.

حیرت عظیم

آظهارات آقای عباس عراقچی مبنی بر اینکه کاربرگی کرده که واژه آدرس رابه موافقتنامه چبانه که سبب دست و پاگیری موافقت نامه شود بسیار باعث حیرت است زیرا یک حقوقدان که بنماینده کشوری عمل میکند میدانند که این کارتقلب است، محال است که مرتکب آن بشود تاچه رسد که علنا اعلام هم بکند.

اگر این چنین قلبی از جانب شخصی صورت گیرد و نتواند ثابت کند که ناچار بوده و بعلت کره و اجبار راه فراری برای خود برگزیده که سبب اغوای طرف شده متهم به اغواگری برای دریافت عوض میشود ولی در مورد هنرنمایی آقای عباس عراقچی که رسما هم آنرا عنوان و به آن بالیده است سبب سلب اعتماد و اعتبار عمومی از کلیه نمایندگان جمهوری اسلامی در مذاکرات باکشورها خواهد شد.

اگر جمهوری اسلامی اظهارات عراقچی را تکذیب و ایشان را سرزنش نکند آثار اغواگری و حقه بازی عمل مزبور دقیقا متوجه جمهوری اسلامی خواهد بود.

در معادله مزبور مهم این است که نه تنها قبح عمل برای آقای عراقچی شناخته شده نیست بلکه تاویل آن به حسن که راسا وبدون الزام و فشار آنرا اعلام کرده است درجه فضیلت حقوقی ایشان و احساس مسئولیت سمت مهمی را که پذیرفته است، را نشان میدهد!

اجازه به آمریکا برای احساس بیروزی

پایان گفتگوی ایشان با خبرگزاری مهر، با بزرگی خاصی همراه است که تاریخ قادر به بیان آن نخواهد بود! بزرگی و وقار سیاسی! ایشان چنین است:

«باتوجه به نگرانی هائی که آمریکا نیها ایجاد کرده بودند، میتوانند ادعای موفقیت بکنند»

یعنی اجازه دادند که آمریکائی ها به خود ببالند که در کنفرانس ژنو موفقیت حاصل کرده اند.